

ISBN 978-80-557-1648-0

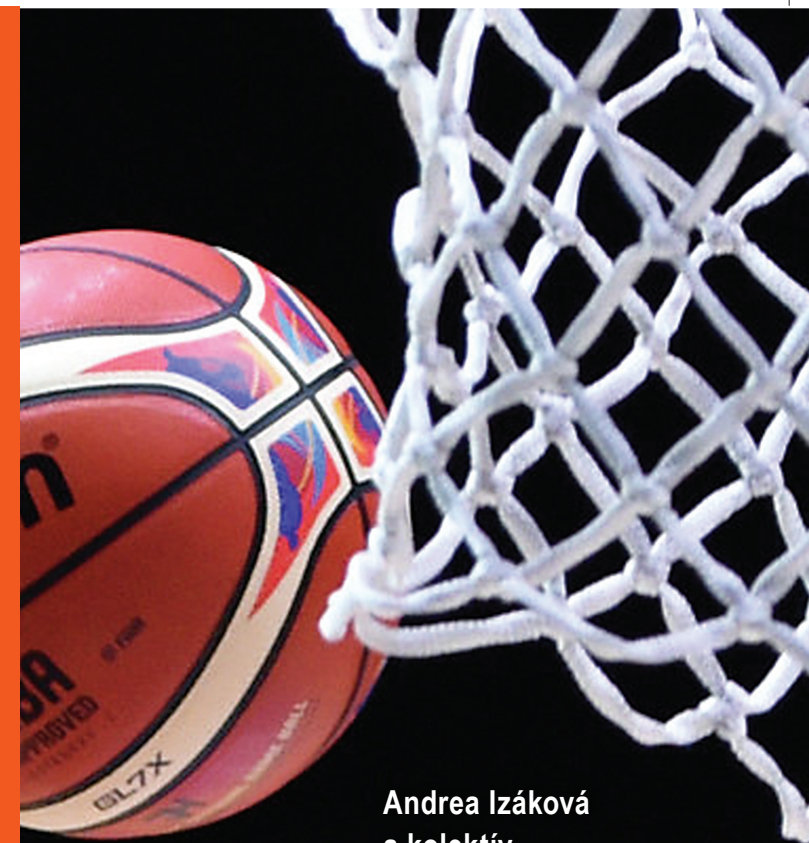
TEÓRIA A DIDAKTIKA ŠPORTOVEJ HRY BASKETBAL

Andrea Izáková a kolektív

umb
UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

2019

Andrea Izáková
a kolektív

TEÓRIA A DIDAKTIKA ŠPORTOVEJ HRY BASKETBAL

ELIANUM

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Filozofická fakulta

**Teória a didaktika športovej hry
basketbal**

Andrea Izáková a kolektív

 ELIANUM

2019

Autori:

© Mgr. Andrea Izáková, PhD.

© PaedDr. Gustáv Argaj, PhD.

© Mgr. Ľubor Tománek, PhD.

© Mgr. Karel Hůlka, PhD.

Recenzenti: doc. Štefan Adamčák, PhD.

Mgr. Karin Baisová, PhD.

Vydavateľ: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity

Mateja Bela v Banskej Bystrici

Edícia: Filozofická fakulta

ISBN 978-80-557-1648-0

OBSAH

ÚVOD	9
1 TEÓRIA BASKETBALU (Tománek)	11
1.1 História basketbalu	11
1.2 Charakteristika basketbalu	16
1.2.1 Rozbor obsahu basketbalu	18
1.2.2 Systematika herných činností v basketbale	19
1.2.3 Grafické značenie v basketbale	25
1.2.4 Hráčske funkcie v basketbale a ich zapojenie do hry	26
1.3 Prehľad základných pravidiel basketbalu	28
2 DIDAKTIKA BASKETBALU (Izáková)	45
2.1 Výučba basketbalu v Štátnom vzdelávacom programe ISCED 2 (Argaj)	45
2.2 Pedagogické schopnosti a zručnosti učiteľa pri výučbe basketbalu v rámci ISCED 2 (Argaj)	49
2.3 Didaktické prístupy k nácviku a zdokonaľovaniu športovej hry basketbal (Hülka)	55
2.3.1 Neštruktúrovaný prístup	56
2.3.2 Technický alebo „tradičný“ prístup	56
2.3.3 Integrovaný prístup	56
2.3.4 Taktický prístup	57
2.3.5 Porovnanie učenia na základe porozumenia hry (TGFU) a technického prístupu	59
2.4 Didaktické formy vyučovania basketbalu (Izáková)	62
2.4.1 Metodicko-organizačné formy (MOF)	62
3 METODIKA NÁCVIKU A ZDOKONAĽOVANIA V BASKETBALE	69
3.1 Nácvik a zdokonaľovanie herných činností v basketbale (Argaj)	69
3.1.1 Nácvik a zdokonaľovanie útočných herných činností jednotlivca	70
3.1.2 Nácvik a zdokonaľovanie obranných herných činností jednotlivca	89
3.2 Nácvik a zdokonaľovanie herných kombinácií v basketbale (Izáková)	97

3.2.1 <i>Nácvik a zdokonaľovanie útočných herných kombinácií v basketbale</i>	98
3.2.2 <i>Nácvik a zdokonaľovanie obranných herných kombinácií v basketbale</i>	103
3.3 <i>Nácvik a zdokonaľovanie herných systémov v basketbale (Hůlka, Izáková)</i>	108
3.3.1 <i>Nácvik a zdokonaľovanie útočných herných systémov v basketbale</i>	109
3.3.2 <i>Nácvik a zdokonaľovanie obranných herných systémov v basketbale</i>	113
MENNÝ REGISTER	119
PRÍLOHY	121

ÚVOD

Telesná a športová výchova má špecifické postavenie vo výchovno-vzdelávacom systéme nášho školstva, nakoľko patrí k predmetom, kde je pohybová činnosť žiakov na prvom mieste. Tento vyučovací predmet zohľadňuje prirodzenú hravosť a aktivitu detí a jeho cieľom je rozvíjať a podnecovať záujem detí o pohyb a šport a práve tieto dva pojmy v sebe spájajú športové hry.

Dobre pripravená športová hra by mala spĺňať viaceré základné funkcie. Základnou funkciou je pestovanie pozitívneho vzťahu k telesnej výchove (cez športovú hru), ktorý by mal smerovať k trvalému záujmu o pohybovú aktivitu ako protipólu duševnej práce a v súčasnosti prevládajúceho sedavého spôsobu života žiakov. Všestranná pohybová činnosť v škole i vo voľnom čase, rozvoj funkčnej pripravenosti organizmu, telesnej kondície, zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti, sú základom zdravého telesného ale i duševného vývoja dieťaťa.

Športové hry napomáhajú rozvíjať nielen všeobecné pohybové schopnosti, ale prispievajú k výchove pozitívnych vlastností osobnosti ako je disciplinovanosť, sebaovládanie, cieľavedomosť, iniciatívnosť, aktívnosť, rozvíjať schopnosti pre účelný a estetický pohyb. Špecifickou funkciou športových hier je rozvoj špeciálnych pohybových schopností, potrebných pre daný športový výkon, osvojovanie a zdokonaľovanie herných zručností a činností, rast špeciálnej telesnej a duševnej kondície hráča (žiaka), sústavné zvyšovanie športovej výkonnosti a športového výkonu, rozvíjanie schopnosti súťažiť.

Jednou zo športových hier, ktorá napomáha takému rozvoju hráčov (žiakov), je celosvetovo jedna z najrozšírenejších športových hier, basketbal. Veľkou výhodou basketbalu je, že v školských podmienkach je veľmi dobre dostupný. Je vhodný pre dievčatá aj chlapcov, nevyžaduje žiadnu špeciálnu výstroj, nie je náročný na výbavu a môže sa hrať ako v lete, tak i v zime.

Basketbal je dynamická kolektívna športová hra, v ktorej sa môže rozvinúť individualita len v súčinnosti s kolektívom, spoluhráčmi. Práve miera zomknutosti hráčov v jeden celok, účasť jednotlivých hráčov na činnosti, hre (výkone) družstva patria medzi rozhodujúce parametre, ktoré ovplyvňujú športovú úspešnosť celého kolektívu.

Aby žiak zvládol základy basketbalového (herného) výkonu je potrebné aby bol pri tom vedený odborne, v kvalitnom edukačnom procese. Je preto dôležité poskytnúť učiteľom telesnej a športovej

výchovy dostatok informácií a poznatkov v oblasti rozvoja herných činností, ktoré by mohli čo najefektívnejšie využiť pri vývoji úspešného hráča (žiaka).

Učebnicu predkladá kolektív odborníkov v oblasti teórie a didaktiky basketbalu, ako aj z oblasti odbornej praxe. Učebnica je venovaná najmä študentom telesnej výchovy a športu, ale využiť ju môžu aj súčasný učitelia telesnej a športovej výchovy, najmä zdrojové informácie do praxe (kap. 3), ako aj začínajúci tréneri basketbalu. Hlavným zámerom bolo poskytnúť v troch kapitolách základné informácie z oblasti teórie a didaktiky basketbalu. Prvé dve kapitoly sumarizujú teoretické poznatky, ktoré prevedú študenta históriou a podrobnejšou charakteristikou danej športovej hry, uvádzajú hlbší prehľad systematiky herných činností a popis základných pravidiel danej. Sú tu uvedené informácie súvisiace s edukatívnou činnosťou učiteľa telesnej výchovy a športu v rámci požiadaviek a štandardov ISCED 2 a podrobnejšie charakterizované didaktické prístupy a formy k nácviku a zdokonaľovaniu športovej hry basketbal. Obsahom tretej kapitoly sú praktické ukážky metodiky nácviku a zdokonaľovania herných činností jednotlivca, herných kombinácií a systémov v basketbale s využitím metodicko-organizačných foriem, ktoré sa uplatňujú pri realizácii a učení sa v samotnej hre.

Veríme, že učebnica bude dobrým sprievodcom pre študentov a ostaných odborníkov v oblasti telesnej výchovy a športu a pomôže sa im ľahšie zorientovať v oblasti problematiky teórie a didaktiky basketbalu a bude prínosom pre zvýšenie kvality ich vzdelávacieho procesu v čase štúdií na vysokých školách, ako aj v ich budúcej, resp. súčasnej učiteľskej praxi.

Ďakujem spoluautorom za profesionálnu spoluprácu pri tvorbe učebnice a recenzentom za vecné pripomienky.

Učebnica bola napísaná a vydaná s podporou Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela a GÚ **KEGA 026UMB-4/2017 s názvom Tvorba učebných textov a učebných pomôcok pre učiteľov telesnej a športovej výchovy na základných a stredných školách so zameraním na športovú hru basketbal.**

Názov: Teória a didaktika športovej hry basketbal

Autori: Mgr. Andrea Izáková, PhD.
PaedDr. Gustáv Argaj, PhD.
Mgr. Ľubor Tománek, PhD.
Mgr. Karel Hůlka, PhD.

Recenzenti: doc. Štefan Adamčák, PhD.
Mgr. Karin Baisová, PhD.

Jazyková korektúra: Mgr. Sidónia Šišoláková

Náklad: 100 ks

Rozsah: 130 s.

Vydanie: prvé

Formát: A5

Vydavateľ: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity
Mateja Bela v Banskej Bystrici

Edícia: Filozofická fakulta

Rok: 2019

Tlač: EQUILIBRIA, s. r. o.

ISBN 978-80-557-1648-0